

4 MART 1989

KÜLTÜR

Yazan ve oynayan Savaş Dinçel, sahneye koyan Macit Koper

Meraklısına Sait Faik

“Meraklısı İçin Bir Hikâye” adlı tek kişilik oyun, önümüzdeki günlerde Harbiye Şehir Tiyatrosu’nun Cep Tiyatrosu’nda sahnelenmeye başlayacak. Biraz Sait Faik’in öyküleri, biraz hakkında yazılanlar, biraz da kendisi. Koper, 8 yıl sonra ilk kez Şehir Tiyatroları’nda oyun sahneliyor.

ANNA TURAY

Keresteci Faik’in oğlu, Abasızoğullarından Mehmet Sait Abasıyanık, yani Sait Faik... Lodosta denizi, sinağrit babayı ve dülgör balığını, Hristo’nun sandalını, Tahir’in martısını, bar kızı Melahat’ı, yalnızlığının adasını anlatan Sait Faik... Hikâyesi, mart ayının ikinci haftasından başlayarak Harbiye Cep Tiyatrosu’nda anlatılacak. “Meraklısı İçin Bir Hikâye”, biraz Sait Faik’in hikâyeleri, biraz onun hakkında yazılanlar, biraz da Sait Faik’in kendisi. Yazan ve Sait Faik’i canlandıran Savaş Dinçel, sahneye koyan ise Macit Koper.

Sait Faik denince benzer imgeler belirir pek çoğunun kafasında. Macit Koper’ininde çok uzaklara giden bir sandal imgesi var. Sonra martı, çok uzaklarda görünen bir ada, Sait Faik’in de üstünde olmadığı, kendini gizlediği bir ada imgesi...

Savaş Dinçel ise “Ben Sait Faik’i hep pencereden görüyorum” diyor. “Üçüncü kattayım. Pencereden sokağa baktığımda elektrik direğinin altında ters bir ışıkta duran, yalnızca silüeti görünen bir adam var. Ben baktığım zaman geliyor. Aslında orada dururken benim olduğum yerde, içeride olmak istiyorum, ama gelemiyor. Çok utanış. Sait Faik hep dokunaklı bir insanmış gibi geliyor bana.”

Savaş Dinçel, “Öyle Bir Hikâye”den yola koyulmuş. Hani Sait Faik’in, dostu Pakize’yi vuran Hidayet’i, alıp paltosunun cebine; dikeylerinden yağmur girmiş, sabah yediği simitin susamları kokan cebine sakladığı, Fatih Parkı’nda yatan adamla, “böcül böcül” bakan sokak köpeğiyle, Yahudi karısının arabacı zamparasıyla konuştuğu o hikâyeden. Sonra öteki hikâyeleri yeniden okumaya başlamış. Sait Faik’in yalnızca martılardan, balıklardan ibaret olmadığını, derinliğini keşfetmiş. “Öyle Bir Hi-

Koper, Dinçel ve rol arkadaşı — Macit Koper’in (arkada) yönettiği “Meraklısı İçin Bir Hikâye”de Savaş Dinçel (önde) tek kişilik bir oyun oynuyor, ama sahnede yalnız değil. Sahneyi paylaştığı rol arkadaşı, İkinci Dünya Savaşı’ndan kalma möbelleli kocaman bir radyo. (Fotoğraf: Yıldız Üçok)

kâye”, Sait Faik’in kendisini anlattığı öteki hikâyeleri, dergilerde çıkan makaleleri, mektupları, hakkında yazılanlar derken “Meraklısı İçin Bir Hikâye” oluşmuş. Savaş Dinçel, Macit Koper’e telefon açıp “Sait Faik’i sever misin?” diye sorunca, Koper de kendini hikâyenin içinde buluvermiş.

Harbiye Şehir Tiyatroları’ndaki Cep Tiyatrosu’nun sahnesinde prova yapıyor iki sanatçı. Savaş Dinçel, tek kişilik bir oyun oynuyor, ama sahnede tek başına değil. Cep Tiyatrosu’nun küçük sahnesini paylaştığı rol arkadaşı, 2. Dünya Savaşı’ndan kalma, möbelleli, kocaman bir radyo. Martın, denizin, uzaktan geçen takanın sesi, tüm efektler bir radyonun içinde geliyor. Radyo, Sait Faik’in dışındaki dünya gibi biraz.

Macit Koper, oyunu sahneye koymadan önce çevresindeki insanların belleğinde Sait Faik’in ve

kil, plastik şişeler gibi çeşitli malzemeler var yanıtlarda.

Macit Koper, Sait Faik’in gidecek daha çok kendi “adasında” yaşadığını, yaşamında, yazdıklarında hep “yalnızlık” motifinin öne çıktığını vurguluyor ve bu motifin “tek kişilik oyun” biçimiyle çakıştığını, uyduğunu sözlerine ekliyor. Tek kişilik oyunun bir başka tadı olduğunu söylüyor Koper: “Başka bir cins ilişki var seyirciyle. Oyunda ille de Sait Faik’i anlatacağız demiyorum, ama onun aracılığıyla seyirciyle başka bir tür ilişki kurmaya çalışacağız. Daha çok meselemiz oyuncunun, yönetmenin, dekoratörün, ışıkçının sorunlarını oyun boyunca tartışmak, oyun biçiminde tartışmak. Çok kişili oyunlarda ilişki, sahnedeki kişilerle salondaki kişiler arasında gelişir. Tek kişilik oyunda bunun boyutlarından birini kaldırmak söz konusu. Sahnede birtakım kişilerle ilişki yok. Oyuncu belirli birtakım ilişkileri, çelişkileri kullanmak için kendi kendini kullanmak durumunda. Çok kişili oyunlarda oyuncu bir role girerken, kendisiyle rolü arasındaki ilişkileri ya da çelişkileri sahnede bir sürü kişilikle çarparak bulur, aktarır. Oysa tek kişilik oyunda bütün bunları tek başına, bir sürü defa çarparak seyirciye kendisi iletmek durumundadır. Bu da oyunculüğün güzel yanlarından, yaşanması gereken deneyimlerinden biri.”

Şehir Tiyatroları’ndaki görevinden 1980 yılında 1402 sayılı yasa gereği uzaklaştırılan Macit Koper, tam 8 yıl sonra ilk kez bu kurum için oyun sahneliyor. Tiyatroya ara verdiği bu uzunca süreyi sinemada değerlendiren, “Anayurt Otel”indeki Zebercet rolüyle büyük başarı kazanan sanatçı, kendisini her şeyden önce bir tiyatrocunun gördüğünü itiraf ediyor. “Tiyatro defteri yeniden açıldıysa göre bundan sonra sinemayla birlikte nasıl yürütmeyi düşünüyorsunuz?” sorusunu ise şöyle yanıtlıyor Macit Koper: “Tiyatroda da sinemada da bugüne kadar hep içinde olunmaması gereken şeylerin içinde olmamaya çalıştım. Sanıyorum bu, benim yaşamımda daha önce de yaptığımı düşündüğüm şeyi daha yoğun bir biçimde yapmamı sağlayacak: ‘Seçim.’ Tiyatroda da sinemada da ayrı ayrı içinde olmam gereken, olmam gereken işlerde daha rahat, daha kesin, daha kendi dünya görüşüme yakın seçimler yapabiliyim.”

onun dünyasının hangi imgelerle yer aldığı belirlemek amacıyla minik bir anket yapmış. Üç soru sormuş Koper: “Sait Faik enstrüman çalsaydı, hangi enstrüman olurdu bu?”, “Hayvanlar âlemi içinde yer alsaydı, onu nasıl bir hayvan olarak düşünürdünüz?”, “Heykelini yapmak isteseydiniz hangi malzemeyle yapar, nereye koyardınız?”

İlk sorunun yanıtı oldukça çeşitlilik göstermiş. Ud, ney, flüt diyenlerin biraz daha çoğunlukta olmasına karşın Savaş Dinçel yine de “Sait Faik deyince benim kulağıma laterna sesi geliyor” diyor. “Hangi hayvan?” sorusunun yanıtında herkes birleşmiş: Martı ve balık. Heykelinin bir adaya, onun yaşadığı Burgaz Adası’na dikilmesi konusunda da hemen herkesin düşüncesi ortak, ana kullanılacak malzemede değişik görüşler ileri sürülmüş. Taş, ahşap, kum ve ça-

